

Ärendets dnr: Ks 2020/763

Ks § 73

Svar på remiss för Regionplan för Skåne 2022 – 2040

Initierat av

Johan Lilja, Plan- och byggenheten, Samhällsbyggnadsavdelningen.

Ärendebeskrivning

Vellinge kommun har mottagit remiss för regionplan för Skåne 2022-2040. Regionplanen är en strategisk plan som omfattar hela Skåne. Samhällsbyggnadsavdelningen har granskat remisshandlingarna utifrån kommunens långsiktiga ambitioner i Översiktsplan 2010 samt övriga strategiska kommunala planer. Baserat på granskningen framför samhällsbyggnadsavdelningen ett antal frågor i regionplanen som behöver förtydligas och utvecklas. Det handlar huvudsakligen om att regionen behöver utveckla och konkretisera hur framtidens kollektivtrafikbehov till Näset kan hanteras samt att tydligt hantera frågan om klimatanpassning.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse 2021-03-03 från Johan Lilja, Samhällsbyggnadsavdelningen.

Bilagor:

Samrådshandling för Regionplan för Skåne 2022-2040 med bilagor.

Förslag till yttrande.

Protokoll kommunstyrelsens arbetsutskottskott 2021-03-23 § 63

Tidigare behandling

Ärendet har behandlats i kommunstyrelsens arbetsutskottskott 2021-03-23 § 63

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. Godkänna förslag till yttrande som sitt yttrande över remiss för regionplan för Skåne 2022-2040 samt översända yttrandet till Region Skåne.

Beslutet skickas till

Region Skåne.

Plan- och byggenheten.

Yttrande över Regionplan för Skåne 2022 - 2040

Vellinge kommun har mottagit samrådsremiss för Region Skånes förslag till regionplan för Skåne 2022-2040. Vellinge kommun har svårt att se vilken roll regionplanen ska och bör spela i förhållande till bl.a. den kommunala översiktsplanen. Det kommunala planmonopolet är viktigt för att en kommun ska kunna utvecklas och Vellinge ser regionplanen som ett kunskapsunderlag och styrdokument för de frågor där regionen har ett uttalat mandat. De frågor som rör fysisk planering bör beslutas i respektive kommun.

Vellinge kommun i det regionala sammanhanget

Vellinge kommun är med sitt läge i Skånes sydvästligaste hörn en del av MalmöLundregionen, Skånes mest tätbefolkade region. MalmöLundregionen har sedan tidigare ett samarbete i frågor om fysisk planering och infrastruktur och har tillsammans tagit fram en strukturplan med målbild för 2035. Ambitionen är att vara motorn mitt i Nordeuropa, skapa en hållbar och sammankopplad storstadsregion samt Sveriges bästa livsmiljö. Strukturplanen visar bland annat på orternas utveckling utifrån ambitioner om flerkärnighet och utvecklingsbehov av kommunikationsstråk för att möta framtidens utmaningar. Vellinge kommun har en flerkärnig struktur med flera orter av olika storlek, karaktär och kvaliteter.

Vellinge kommun har ett intressant läge i regionen, med orter utmed de viktiga kommunikationsstråken E6 och Trelleborgsbanan som skapar en god regional tillgänglighet till både kärnor och tillväxtmotorer. Läget ger möjlighet till varierande livsmiljöer i en storstadsregion med en direkt närhet till Malmö, Lund, Helsingborg, Köpenhamn och Trelleborg. Invånarna i Vellinge lever redan idag till stor del efter Region Skånes mål om att skåningarna ska kunna bo i en kommun, jobba i en annan och ta del av fritidsaktiviteter i en tredje. Likväl är kommunens arbetsplatser, skolor och rekreationsområden tillgängliga för andra delar av Skåne och Själland i Danmark. Kommunikationernas kvalitet är viktiga men har även sina baksidor i form av buller och barriäreffekter. Kommunen är karaktäriserat av det låga slättlandskapet med högproduktivt jordbruk och havet. Historiskt har havet varit en regionalt viktig resurs för rekreation och havsvägarna viktiga för kustsamhällenas utveckling. Idag står kommunen för stora utmaningar från havet i och med ett förändrat klimat i kombination med en dynamisk kust.

Synpunkter

Utveckling av framtidens kollektivtrafik

Den regionala tillgängligheten är som identifierat i regionplanen starkt sammankopplad till kollektivtrafiken och att framtida utveckling sker i kollektivtrafiknära lägen. Kommunens östra orter, Västra Ingelstad och Östra Greve, har idag högklassig kollektivtrafik genom Pågatåg på Trelleborgsbanan. Vidare pågår arbete med införandet av en ny SkåneExpress enligt regionalt superbusskoncept på sträckan Malmö - Falsterbo-näset. Vellinge kommun arbetar med strategisk fysisk planering med ambitionen att satsa på orterna med god kollektivtrafik för att möjliggöra en regional livsstil.

Kommunen ser ett behov av långsiktig utveckling för hållbara regionala resor. Kommunens översiktsplan tar därför höjd även för framtida utvecklingsbehov för kollektivtrafiken. Vellinge kommun anser att det finns brister i att regionplanen inte tar ett liknande grepp om utvecklingsbehoven för kollektivtrafikens infrastruktur till det i regionplanen definierade mållåret 2040 med utblick mot 2050. Vellinge kommun ser risker i att den regionala potentialen på sikt kan gå förlorad om utvecklingen av kollektivtrafiken inte hänger med. Stråket Malmö-Falsterbonäset är ett bra exempel. De kommande åren görs stora investeringar på kollektivtrafiken genom kapacitetsstarka bussar. I det nyligen antagna regionala trafikförsörjningsprogrammet anges att kapacitetsstarka bussar inte kommer att vara tillräckligt, och att det krävs andra lösningar redan 2030 för att nå de mål som sätts upp i trafikförsörjningsprogrammet. I Regionens persontågsstrategi finns inte sträckan Malmö - Falsterbonäset med. Sträckan nämns som "intressant för spårtrafik", men det hänvisas till att persontågsstrategin inte omfattar spårväg/lättbana/lightrail. Vellinge kommun anser att det här finns ett glapp mellan analys, mål och strategi samt mellan fordonsslagen "tåg" och "kapacitetsstark busstrafik". Om regionplanens mållår är 2040 så behöver den i dessa frågor vara framåtblickande och beskriva vilka åtgärder som behövs för att nå de av Regionen uppsatta målen. Tillgången till högkvalitativ kollektivtrafik på längre sikt är avgörande för den framtida utvecklingen av stråkets tätorter. Brist på kollektivtrafik riskerar påverka trafikmängder på andra platser inom regionen även om kommunen planerar för kollektivtrafiknära utveckling i de kollektivtrafikstarka stråken ut mot Näset.

Klimatanpassning

Kustkommunerna inom Region Skåne har ur ett nationellt perspektiv unika behov för sitt klimatanpassningsarbete. Därför är det helt centralt att även regionen driver de frågor som den enskilda kommunen kan ha svårt att få gehör för i nationella sammanhang. Vellinge kommun berörs särskilt av en översvämningssproblematik vid höga havsnivåer och har länge arbetat med en kunskapsuppbyggnad för det klimatanpassningsarbete som är mest akut för orterna som berörs av en översvämningssproblematik på Näset. Vellinge kommun är positiva till att regionen med regionplanen som utgångspunkt beskriver att det finns ett behov av vägledning och stöd från regional och nationell nivå. Vellinge kommun önskar att regionplanen mer konkret beskrev och gav exempel på vad en ökad kunskapsuppbyggnad kan innebära ur ett regionalt perspektiv. Vellinge kommun deltar gärna i sådana samarbeten.

Även om lösningarna behöver ske lokalt så är det flera frågor i det aktiva långsiktiga klimatanpassningsarbetet som behöver ske regionalt och nationellt. Vellinge kommun ser att regionen genom regionplanen kan driva frågor som är centrala för flera av regionens kustkommuner. Bland dessa kan nämnas; finansiering av skydd, att arbeta i riktning mot en lagstiftning för ett aktivt klimatanpassningsarbete samt att driva frågor om sandfodring.

Lokala kärnor och kommunhuvudorter

I regionplanens strukturkarta återges definitionen av "lokala kärnor". De beskrivs som *"tätorter som erbjuder grundläggande service och utgör viktiga mötesplatser för sitt närmaste omland."* Det beskrivs vidare i regionplanen att *"för den flerkärniga skånska ortstrukturen är det viktigt att arbeta för att upprätthålla grundläggande service i dessa orter (lokala kärnor) och utveckla deras funktion som mötesplats. Viktiga utvecklingsfrågor handlar om levande centrum, attraktiva boenden, hållbar mobilitet samt god tillgänglighet till närmaste regionala kärna och tillväxtmotor"*. Vellinge kommuns tolkning av detta är att det finns en ansats att definiera och analysera "lokala kärnor" utifrån vilka egenskaper de har för sitt omland och Regionen idag, samt en framåtblickande ansats angående vilka egenskaper orten enligt regionplanen ska ha till mållåret 2040. Vidare benämns dem på följande vis: *"som kommunhuvudorter fyller de även en viktig demokratisk funktion som samlingsplats för kommunens offentliga funktioner och service."* Vellinge kommun menar att den analytiska framåtblickande ansatsen inte är förenlig med att endast definiera dem som "lokala kärnor" baserat på vilken ort i kommunen som är "kommunhuvudort", med dess demokratiska och administrativa funktioner. I Vellinge kommuns fall finns det flera orter som är viktiga för att upprätthålla grundläggande service och som fungerar som mötesplatser utan att utgöra kommunens "kommunhuvudort". Med utgångspunkten att mållåret är 2040 med en utblick mot 2050 blir detta ännu tydligare. Vellinge kommun hänvisar i detta avseende till MalmöLundregionens strukturplan som grund för en sådan analys.

Regionplanens förhållande till kommunal planering

För Vellinge kommun är det kommunala planmonopolet centralt.

Det finns bland annat en skrivelse som Vellinge kommun ställer sig frågande till, och önskar ett förtydligande kring:

- "Fastställda" supercykelstråk. Följande skrivs i regionplanen: *"När ett supercykelstråk blivit fastställt är det viktigt att det beaktas i kommunala planer och strategier"*. Vellinge kommun önskar ett förtydligande kring var ett sådant fastställande sker, och vad det innebär för planeringen av kommunal verksamhet.

Regionplanens förhållande till övriga regionala planer och RTI/NTI

Regionplanen har ett målår på 2040, med utblick mot 2050. Flera av de planer som hänvisas till i regionplanen har en horisont till cirka 2029/2030. Här kan nämnas bland annat Transportinfrastrukturplanen, Cykelvägsplanen och Trafikförsörjningsprogrammet. Det framgår vidare att dessa planer (m.fl.) utgör viktiga underlag för regionplanen, och att regionplanen tar in planerna samt tar höjd för

utveckling till 2040, med en utblick mot 2050. Parallellt med regionplanen pågår ett arbete med att ta fram en ny regional transportinfrastrukturplan (RTI) för Skåne, samt en ny nationell transportinfrastrukturplan (NTI). Vellinge kommun önskar att regionplanen tydliggör hur dessa olika planer förhåller sig till varandra, och hur Regionen ser på regionplanens roll i detta sammanhang. Nedan återges ett konkret exempel:

Vellinge kommun noterar att det i kunskapsunderlaget för exempelvis det nyligen antagna trafikförsörjningsprogrammet, med en planeringshorisont till 2030, beskrivs att det finns ytterligare behov av kollektivtrafiksatsningar till Näset utöver de satsningar som nu görs på kapacitetsstarka bussar. Ett så stort intresse för kollektivtrafiken är mycket glädjande. Det finns dock inte någon sådan satsning varken i trafikförsörjningsprogrammet eller tågstrategin. Vellinge kommun menar att detta behov är något som behöver adresseras och hanteras. Här kan regionplanen genom sitt framåtblickande perspektiv spela en stor roll genom att synliggöra de behov som finns för att fortsatt skapa ett flerkärntigt Skåne efter det målår som präglar exempelvis trafikförsörjningsprogrammet.

Vellinge kommun ser fram emot fortsatta dialoger i syfte att skapa förutsättningar för att Skåne ska vara en stark och hållbar tillväxtmotor, samtidigt som vi på lokal nivå skapar bästa möjliga livskvalitet för våra kommuninvånare.